

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1941

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^{ΙΑ} Α.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

38 — ΣΤΑΔΙΟΥ — 38

ΑΘΗΝΑΙ

τοῦ δημοσιεύματος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας, τῆς « Ἀθηνᾶς », ἀναφέρει τὸ γεγονός ὅτι στὸν τόμον αὐτὸ δημοσιεύονται μιὰ μελέτη καὶ δύο βιβλιοκρισίαι στὴ δημοτικῇ. Σημειώνει μὲ ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση τὸ γεγονός αὐτὸ, πού δείχνει βέβαια πὼς καὶ στοὺς συντηρητικώτερους ἐπιστημονικοὺς κύκλους μᾶς ὄρχισε νὰ γίνεται συνειδητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς χρησιμοποίησης τῆς δημοτικῆς καὶ στὰ ἐπιστημονικὰ δημοσιεύματα. Θὰ ἔπρεπε μόνο νὰ ξέρον ὅτι ἐνδιαφερόμενοι γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ ζητήματος, πὼς δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού τὸ ὄργανο τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας δέχεται στίς σελίδες του δημοσίευμα γραμμένο στὴ δημοτικῇ. Στὸν τριακοστὸ ἔκτο τόμο (1924), σελ. 289-296, ἔχει καταχωρηθεῖ βιβλιοκρισία τοῦ γλωσσολόγου Carsten Høeg γιὰ τὴ μελέτη « Γλωσσικά Ἀνάλεκτα » τοῦ μακαρίτη καθηγητῆ Ἀναγνωστόπουλου. Φανερὰ βέβαια εἶναι, σ' ὅσους γνωρίζουν πρόσωπα καὶ πράγματα τῶν ἐπιστημονικῶν μας κύκλων, πὼς ἡ βιβλιοκρισία αὐτὴ δημοσιεύτηκε παρὰ τὴ δημοτικῇ τῆς γλώσσα ὄχι μὲ ἐνδόμυχη ἔγκριση τῶν διευθυνόντων τότε τὸ περιοδικό, ἀλλὰ γιὰ λόγους ἀβρότητας πρὸς τὸν ξένο ἐπιστήμονα πού τὴν ἔστειλε στὸ περιοδικό γιὰ δημοσίευση.

Αὐτὰ γιὰ τὴν ἱστορία. Γιατί βέβαια δὲν παύει νὰ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία τὸ γεγονός, ὅτι σήμερα ἡ « Ἀθηνᾶ » συνειδητὰ ἀποδέχεται στίς σελίδες τῆς καὶ δημοσιεύματα στὴ δημοτικῇ γλώσσα. Δείχνει αὐτὸ μιὰ τάση γιὰ ἀνανέωση, πού δικαιούται ἀμέριστη τὴν ἀναγνώρισή μας.

Μὲ τιμὴ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΤΗΣ

Δυὸ ἐνενηντάρηνοι.

Δυὸ σεβαστοὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι ἐπάτησαν τὰ ἐνενηντάρηνα καὶ τραβᾶνε, μὲ πεποίθηση καὶ μὲ κέφι, γιὰ τὰ ἑκατό: οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ κ. κ. Δημ. Γρ. Καμπούρογλου καὶ Γ. Σωτηριάδης. Τιμοῦνε τὴ γόνιμη ἐργατικότητά τους, ἀλλὰ καὶ θαυμάζουμε τὰ νηῖα τους. Τέτοια γεράματα δίνουν ἀνεκτίμητο θῆρος στοὺς νέους!

χ.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Τὰ 75 χρόνια τῆς « Πάπισσας Ἰωάννας ».
Ἐνα ἀνέκδοτο γράμμα τοῦ Ροῖδου.

Εὐτύχησα ν' ἀποκτήσω, δῶρο πολυαγαπητοῦ φίλου, τὴν πρώτη ἐκδοση τῆς « Πάπισσας » (1), ζηλευτὸ ἀντίτυπο, καὶ μαζί ἕνα ἀνέκδοτο γράμμα τοῦ Ροῖδου. Τὸ γράμμα ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ἐφορο τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Κων-

(1) Ἡ Πάπισσα Ἰωάννα, Μεσαιωνικὴ Μελέτη ὑπὸ Ε. Δ. Ροῖδου, Ἐν Ἀθήναις, τύποις Ἰω. Κασσανδρέως καὶ Σίας (δόδος Εὐριπίδου ἀρ. 57) ΑΩΞΣ'.

σταντίνου Φρεαρίτη (1) καὶ συνοδεύει τὴν προσφορά τοῦ βιβλίου πού ἔχει διπλὴ ἀφιέρωσι γιὰ τὸν ἴδιο: « Τῷ Κυρῷ Κων. Φρεαρίτη, κτλ. κτλ. ὁ συγγραφεὺς » στὸ ἐσωτερικὸ ἐξώφυλλο, καὶ στὸ ἐξωτερικὸ, ἀπλῶς: « Κων. Φρεαρίτην ». Φαίνεται πὼς τὸ γράμμα φυλάχτηκε μέσα στὸ βιβλίο, κ' ἔτσι, χρόνια ἀργότερα, πολλὰ μετὰ τὸ θάνατο τοῦ κατόχου, πέρασαν καὶ τὰ δύο στὰ χεῖρα τοῦ φίλου μου, ἀγορὰ του ἀπὸ παλαιοβιβλιοπωλεῖο. Ὁ καθηγητῆς Ἀνδρεάδης, πού ἐπιμελήθηκε τὴν ἐκδοση τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ του μαζί μὲ τὸν Δ. Π. Πετροκόκκινο, ἔλαβε γνώση πολὺ ἀργότερα τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς.

Μεταφέρω ὀλόκληρο τὸ κείμενο:

« Κύριε Ἐφορε!

Πέμπτον ὑμῖν δύο σώματα τοῦ συγγράμματός μου, ἐξ ὧν τὸ μὲν διὰ τὴν, εὐτυχῶς, εἰς τὴν φροντίδα σας ἐμπιστευθεῖσαν δημοσίαν βιβλιοθήκην, τὸ δὲ ἕτερον δι' ὑμᾶς, λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σᾶς εἰδοποιήσω ὅτι ἐξ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν ρηθείσαν βιβλιοθήκην, τὴν οὐκ ὀλίγα χορηγήσαν βοηθήματα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου μου, εἶχον ἐκτυπώσει ἰδιαίτερον ἀντίτυπον εἰς δύο τόμους μεγάλου σχήματος.

Τὸ ἀντίτυπον τοῦτο, φέρον ἤδη ἐπὶ τε τοῦ περιτυλίγματος καὶ ἔσθθεν τὴν διεύθυνσιν τῆς Δημ. Βιβλιοθήκης, κατεσχέθη ἀποστελλόμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Κων. Εἰσαγγελέως, ὅστις ὅμως, ὡς ἤκουσα, εἶναι πρόθυμος νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτὸ πρὸς ὑμᾶς, ἂν νομίζετε ὅτι ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ζητηθῇ.

Δέχθητε, Κύριε Ἐφορε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως, μεθ' ἧς διατελώ.

Πρόθυμος δοῦλός σας

Ἐμ. Δ. Ροῖδης

Ἀθῆναι 27 Ἀπριλ. τρέχοντος. »

Καὶ ἡ μὲν χρονολογία τῆς ἐπιστολῆς εὐκόλα συμπληρώνεται, — γιὰ τὸ 1866 πρόκειται, ἀφοῦ στὴν ἀρχὴ τοῦ ἴδιου χρόνου βγήκε τὸ βιβλίο (2). Τὶ ἀπέγινε ὅμως ἡ ἐκδοση μοναδικῆ τῆς « Πάπισσας » σὲ μέγα σχῆμα καὶ σὲ δύο τόμους; Τὴν ἀναζήτησα στὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκην, καὶ βρέθηκε μόνο μιὰ ἐκδοση ὁμοιόμορφη πρὸς τὸ σημερινὸ δικό μου ἀντίτυπο, ἐπὶ κεφαλῆς σειρᾶς ἄλλων νεωτέρων ἐκδόσεων. Νὰ ζητήθηκε τάχα ἀπὸ τὸν Εἰσαγγελέα ἡ παράδοσις τοῦ κατασχεθέντος μοναδικοῦ ἐκείνου ἀντιτύπου, ἢ δὲν ἔκρινε ὁ ἔφορος ὅτι ἀξίει τὸν κόπο;

Δὲν εἶναι εὐκόλη βέβαια ἡ ἀπάντησις, καὶ δὲν

(1) Κωνσταντίνος Φρεαρίτης (1818-1902). Γεννήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ σπούδασε νομικὰ στὴ Γερμανία. Ἀρχικὰ ἐδικηγόρησε, ἐξακολούθησε πᾶρεδρος στὸν Ἄρειο Πάγο καὶ ὕστερα διώρισθη καθηγητῆς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ ἀργότερα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ στὸ Πανεπιστήμιον. Ὁργάνωσε τὴν Ἐθν. Βιβλιοθήκην καὶ συνέταξε τὸν κατάλογό της. Συνέγραψε πλείστα ἔργα.

(2) Ἐμμανουὴλ Ροῖδου Ἔργα Ἐν Ἀθήναις, Ἐκδ. οἶκος Γεωργ. Φέξη 1911, τόμος I, σελ. κζ'.

ξέρω ἂν θὰ ἦταν καὶ δυνατὴ (!). Πάντως, εἶναι σημαντικό τὸ γεγονός, ὅτι, μετὰ ἑβδομηνταπέντε χρόνια ποῦ συμπληρώθηκαν φέτος ἀπὸ τότε ποῦ εἶδε τὸ φῶς τὸ πολύχροτο βιβλίον τῆς «Παιδείας τῆς Ἰωάννας» καὶ ἀπ' οὗτο χρονολογεῖται τὸ γράμμα ποῦ μοῦ ἔδωσε ἀφορμὴ νὰ γράψω τοῦτο τὸ σημείωμα, ζωηρότατο παραμένει τὸ ἐνδιαφέρον γύρω στὸ ἔργο αὐτὸ καὶ, γενικά, πρὸς ὅλο τὸ ἔργο τοῦ Ἐμμανουὴλ Ροῖδου.

ΑΛΕΞ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Α. Α. Πάλλη: «Σελίδες ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς καλιᾶς Γενιταρικής Τσερκίας». Κατὰ τὴν περιγραφή τοῦ Τούρκου περιηγητῆ τοῦ 17. αἰ. Ἐβλιά Τσελεμπή. Γιώργου Βαραπάνου: «Ἀνηφορίες». Ποιήματα. Π. Χ. Δαρμαπαράκη: «Ὁράτιος». Ἐκλογή. Δρχ. 100. Γιώργου Βράτσκου: «Σάν ἔλεγχοι». Μὲ μιὰ προφορὰ τοῦ Γιάννη Μπεράτη. Ἐκτός ἐμπορίου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΙ' ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Εἰς τὴν «Καθημερινήν» (7 Ὀκτ.) ὁ κ. Γ. Στρατηγὸς διεκτραγωδεῖ τὰς περιπετείας τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης καὶ τοῦ Ἐθνολογικοῦ Μουσείου, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ Πολυτεχνείου εἰς τοὺς χώρους ποῦ κατεῖχον τὰ δύο ἱδρύματα, προειδοποιεῖ διὰ τοὺς κινδύνους ποῦ ἀπειλοῦν τοὺς συσκευασθέντας πρὸς φύλαξιν πίνακας καὶ ἐλπίζει εἰς τὴν μελλοντικὴν ἀργάνωσιν μιᾶς Πινακοθήκης μὲ χαρακτηριστὰ «κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὄχι μόνον κατὰ τὸν τίτλον ἔθνικόν», διὰ τῆς συγκεντρώσεως ἀντιπροσωπευτικῶν ἔργων Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν.

— Εἰς τὴν «Πρωτῶν» (12 Ὀκτ.) ἐνδιαφέρουσαι σκέψεις καὶ ὑποδείξεις τοῦ κ. Κ. Βαρναλή ἰδιὰ τὰς μεταφράσεις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν εἰς τὰ σχολεῖα.

— Εἰς τὴν αὐτὴν ἑφημερίδα (12 Ὀκτ.) ἡ ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Στρατιωτικοῦ Παιδείου Ἀθηνῶν γενομένη τὴν 15ην Ὀκτωβρίου ὁμιλία τοῦ δρ φῶν Ρόυτερν περὶ τῆς νεοελληνικῆς λαϊκῆς ποιήσεως, βασιζομένη ἐπὶ ὄλων τῶν σχετικῶν πηγῶν καὶ ἐπὶ τῆς ὀρθῆς ἐκτιμήσεως τῆς λαϊκῆς μας ποιήσεως.

— Τὸ «Μπουκέτο», ἀνακαινισθὲν ριζικῶς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Μ. Παπανικολάου, εἰσηλθεν εἰς νέαν περίοδον, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει ἡ συγκέντρωσις ἐκλεκτῶν λογοτεχνικῶν ἐργασιῶν εἰς τὰς σελίδας τοῦ καὶ ἡ προσπάθεια προσεγγίσεως τοῦ εὐρύτερου κοινοῦ πρὸς τὰ πνευματικὰ μας ζητήματα. Εἰς τὰ τελευταῖα τεύχη τοῦ συνειργάσθησαν γνωστοὶ λογοτέχναι, παλαιοὶ καὶ νέοι, ἀνεδημοσιεύθησαν πραγματικῶς χαρακτηριστικαὶ σελίδες τῆς λογοτεχνίας μας καὶ ἔγιναν ἐνδιαφέρουσαι ἐρευνᾶι, εἰς τὰς ὁποίας ἀπῆλθον ἀρκετοὶ γνωστοὶ διανοούμενοι.

Ἐλάβαμεν, ἀκόμη, «Εὐρωπαϊκὰ Νέα» Βερολίνου, τὰ ὁποία, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν πάντοτε τοῦ κ. Θεοκλή Σκενδερῖδου, παρέχουν, ἐκτός τῶν ἄλλων, καὶ ἐνδιαφερούσας φιλολογικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς εἰδήσεις, «Εὐρωπαϊκὴν Ἠχώ», «Φῶς» Λεβαδείας, εἰς τὸ ὁποῖον (φύλλον 22 Σεπτ.) ἀρχίζει μελέτη τοῦ κ. Τάκη Λάππα περὶ τοῦ Ὀδυσσεῦς Ἀνδρότσου, τοῦ «Ρουμελιώτη σταυραῖτο», «Ἐλεύθερον Λόγον», «Ἄρτης καὶ Μακεδονικὴν Ἠχώ» Βεροῖας. Ω

(!) Μιὰ τέτοια ἐρευνα θὰ μπορούσε νὰ ἔκαμε ὁ Γ. Διὸς ὁ Ροῖδου ἐταν μῆκε ἀργότερα ἐφορος ἐστὴν Ἐθν. Βιβλιοθήκης. Ἴσως νὰ μὴ θέλησε τότε νὰ ἐνδιαφερθῆ διὰ τὸ «νεανικόν» του, ὅπως ἔλεγε, ἐκεῖνο ἔργο. Πάντως μεγάλο ἔδειξε ἐνδιαφέρον ἐπὶ τὴν ἀναζήτησιν τῶν βιβλίων ποῦ εἶχε συμβουλευθῆ ὅταν ἔγραφε τὴν «Πάπισσα», πολλὰ ὅμως εἶχαν «ἀνεπισημασθῆ ἀποδημήσει». Βλ. «Ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη ἐν ἔτει 1880 ὑπὸ Ε. Δ. Ροῖδου, ἐφόρου αὐτῆς. Ἐν Ἀθήναις, Ἐκ τοῦ Βιβλιοπωλείου Ἀνδρέου Κορομηλά 1880» σελ. 17 καὶ 18.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὴν 29ην Σεπτεμβρίου ἀπέθανεν ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ Γεώργιος Σαγιαζής, ποιητὴς καὶ γνώστης τῶν Βαλκανικῶν φιλολογικῶν. Διηύθυνεν ἀπὸ ἐτῶν τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Δήμου Θεσσαλονίκης.

— Τὸ τμήμα «Λαϊκῆς Διαφωτίσεως καὶ Ψυχικῆς Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ» τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρυματος ἐπροκήρυξε διαγωνισμοὺς διὰ τὴν συγγραφήν παιδικοῦ θεατρικοῦ ἔργου, παιδικῶν διηγημάτων ἀπὸ συγγραφεῖς καὶ παιδιὰ, ὡς καὶ συνθέσεως ὁμου παιδικῆς χαρᾶς, μὲ προθεσμίαν συμμετοχῆς μέχρι τῆς 15ης Νοεμβρίου ἔ. ἔ. Ἐπίσης, ἐπροκήρυξε διαγωνισμοὺς ζωγραφικοῦ πίνακος καὶ φωτογραφίας μὲ προθεσμίαν ὑποβολῆς μέχρι τῆς 15ης Δεκεμβρίου. Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας, εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρυματος, Λυκαβηττοῦ 3.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

20 Ὀκτωβρίου

Παρά τὴν ἐπιθυμίαν μας νὰ μὴ μεταβάλωμεν τὴν τιμὴν τοῦ τεύχους, κατέστη τοῦτο ἀδύνατον, λόγω τῆς ἀλματικῆς καὶ καθημερινῆς ἀνατιμήσεως ὄλων τῶν εἰδῶν καὶ τῆς ἀξίσεως τῶν γενικῶν δαπανῶν τῆς «Νέας Ἐστίας». Ἀναγκαζόμεθα, συνεπῶς, νὰ δροῖσωμεν τὴν τιμὴν τοῦ τεύχους τούτου εἰς δρχ. 30. Ἐπίσης, ἠυξήθη ἡ τιμὴ τῶν καλυμμάτων καὶ τῶν δετικῶν τῶν τόμων.

Τὴν τελευταίαν στιγμὴν, πληροφορούμεθα ὅτι τὸ ἐμφανιζόμενον ὡς ἀνέκδοτον εἰς τὸ τεύχος τοῦτο ἀφηγηματικὸν ποίημα τοῦ Χ. Χρηστοβασιλῆ «Ἡ ὁμορφὴ νόφη, ὁ ἀξίος γαμπρός, ὁ μῆχος καὶ τὰ σεράγια του» ἔδημοσιεύθη εἰς ἑπαρχιακὸν περιοδικὸν περὶ τὸ 1917. Τὸ ποίημα εἶχεν ἀπὸ ἐτῶν παραέσει εἰς τοὺς φακέλλους μας καὶ παρεδόθη εἰς τὴν «Νέαν Ἐστίαν» ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ποιητὴν, ὁ ὁποῖος εἶχε λησμονήσει τὴν δημοσίευσίν του εἰς ἄλλο περιοδικὸν ἢ εἶχεν ἐπιφέρει διορθώσεις εἰς μερικοὺς στίχους του.

Λόγω πληθώρας ὄλης, ἡ δημοσίευσίς τῶν σχολίων τοῦ κ. Φάνη Μιχαλοπούλου εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Αἰνίου Πολίτη ἀνακοινωθέντα «Γράμματα τοῦ Σολωμοῦ καὶ τῆς μητέρας του» ἀναβάλλεται διὰ τὸ προσεχές τεύχος.

Ὁ κ. Βασ. Λαούρδας μᾶς παρακαλεῖ νὰ σημειώσωμεν ὅτι εἰς τὴν βιβλιοκρισίαν του περὶ τοῦ 50οῦ τόμου τῆς «Ἀθηνᾶς», ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος μας, ἔκ παραδρομῆς ἐτέθη (σελ. 771, στίχος 6) τὸ ὄνομα τοῦ κ. Καφωμένου ἀντὶ τοῦ κ. Ν. Ἀνδριώτη.

κ. Α. Α. Ἐνταῦθα, Ἐπιλογὴ ἐνός ἢ δύο ἀντιπροσωπευτικῶν ἔργων τῶν διδασκάλων τοῦ εἵδους (Θερμάντες, Ντίκενς, Μπαλζάκ, Σταντάλ, Τολστόι κτλ.) ἢμπορεῖ νὰ συνθίσῃ εὐχερῶς τὴν πίνακα ποῦ ζητεῖτε. Καὶ θὰ εἶδῃτε τότε ὅτι ὁ πίναξ αὐτός, ἐνῶ θὰ εἶδῃ ἀνάγλυφον εἰκόνα τῆς ἐξελιξέως τοῦ μυθιστορήματος, δὲν θὰ ὑπερβαῖν καὶ τὸν ἀριθμὸν ποῦ τόσον σὰς ἐξέτισε... — Ἀναγνώστην. Ἐνταῦθα, Ἡ ἀπόδοσις τοῦ ὄνοματος τοῦ Blake εἰς Μπλάκ ἔχει τὸν λόγον τῆς. Ὁ ἐκλεκτὸς συνεργάτης μας, ἐνῶ κατὰ κανόνα ἀκολουθεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡχητικῆς ἀποδόσεως, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Blake, ἐπειδὴ τὸ α κλίνει μᾶλλον πρὸς τὸ ἑλληνικόν α κάπως πλαγιώτερον, παρὰ πρὸς τὸ εἰ, καὶ ἐπειδὴ πρόκειται καὶ περὶ συντόμου ὀνόματος, τὸ ὁποῖον, ἀποδιδόμενον ὡς «Μπλέκ», θὰ παρεμορφώτο ἐντελῶς, ἐπροτίμησε μᾶλλον τὴν ὀπτικὴν ἀπόδοσιν τῆς ἀγγλικῆς γραφῆς. — κ. Ἐλ. Φ. Δελ. Ἐνταῦθα. Γνωσταὶ βεβαίως καὶ εἰς τὸν συνεργάτην μας αἱ βιβλιογραφικαὶ σας πληροφορίαι. Ἄλλ' εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σημείωμά του περιωρίσθη μόνον εἰς τὰ παιδικὰ ἔργα τῆς Δέλτα, τὰ ὁποία καὶ κυρίως τὸν ἐνδιέφεραν. — κ. Γεώργ. Κουλ. Λαμῖαν. Τόσον ἀπὸ τὴν μετρικὴν ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν πλαστικὴν ἐν γένει, σύνθεσιν τοῦ «Φθινοπώρου», κατὰ λείπει... Εἶναι ὡσάν κάτι κακὰ βαλμένο... Εἰς ἓνα μουσικὸν ποίημα ὅπως αὐτό, εἶναι δύσκολον νὰ εὐρεθῆ ἀκριβῶς τὰ νευραλγικὸν σημεῖον. Πάντως τὸ γ' τετρ. ἐπανέρχεται εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ α', ἢ ἐναλλάγει μεταξὺ ἐσωτερικοῦ καὶ τοπίου διαρκεῖ μέχρι τέλους. — κ. Στέλ. Ν. Ροτ. Ἀλεξανδρουπόλιν. Ἀργότερα ἴσως, ποιὸς ξέρει. — κ. Νίκων Σ. Ἄν ἦτο τοῦλάχιστον στιχουργημένη ἢ «Νύχτα» σας! — κ. Τάσ. Καρ. Πόργον.